

Celem projektu jest określenie roli, jaką odgrywa w prawie rozumowanie intuicyjne i racjonalne. W ostatnim czasie refleksja nad prawem oraz sposobami jego interpretacji i stosowania były – zwłaszcza na kontynencie europejskim – zdominowane chęcią uczynienia prawa „racjonalnym” w sensie bycia prostym, zrozumiałym dla każdego, dającym się z góry przewidzieć tudzież po jego stworzeniu przez parlament ściśle wiążącym dla sędziego i urzędnika. Na plan dalszy została natomiast zepchnięta wizja prawa jako czegoś mistycznego i ezoterycznego. To samo dotyczy postrzegania przedstawicieli profesji prawniczej w kategoriach tzw. mistrzów tajemnicy. Ostatnie badania i eksperymenty empiryczne nad sposobem, w jaki rzeczywiście rozumuje człowiek, zdają się jednak przeczyć temu trendowi. To znaczy, że pokazują one, iż prawo nigdy nie pozwoli się podporządkować rygorom myślenia racjonalnego. Zarówno jego istota, jak i środowisko, w jakim ono funkcjonuje, w tym ścisły związek z „życiem” i światem zewnętrznym, sprawiają bowiem, iż z definicji skazane jest ono na domenę myślenia intuicyjnego (zwanego też nie bez powodu „doświadczeniowym”). Co więcej, dążenie do uczynienia prawa „racjonalnym”, jako że praktycznie niewykonalne, wydaje się odbywać z poważną szkodą dla niego samego, a przez to i tych jego adresatów, którzy oczekują od regulacji prawnych efektywności, sprawiedliwości i rozsądności.

Tym samym wydaje się, iż trzeba przyznać rację tym nielicznym spośród filozofów prawa, którzy widzieli w intuicji (przecuciu) oraz doświadczeniu decydujący czynnik w podejmowaniu decyzji sądowych tudzież dochodzeniu do tego, co tak naprawdę liczy się w prawie. A byli nimi przede wszystkim Amerykańscy Realści Prawni, zwłaszcza Oliver Wendell Holmes, Jerome Frank, Karl Nickerson LLewellyn i nade wszystko Joseph C. Hutcheson. Ich też między innymi poglądy i tezy będą w ramach niniejszego projektu weryfikowane a tam gdzie są one „niedokończone” i fragmentaryczne, rozwijane tak, aby odkryć prawdziwą naturę prawa i metody jego stosowania w praktyce.

Efektom takich badań będzie ustalenie tego, jakie postawy zajmowane wobec prawa, jakie oczekiwania względem niego i jakie wyobrażenia o nim są naukowo uzasadnione. Przy tym oceniona zostanie tu zasadność spotykanej, zwłaszcza u prawników anglosaskich, tezy, iż prawnicy posługują się unikalną dla ich profesji metodą, która ma stanowić tak źródło ich dumy, jak i wyróżniać ich na tle innych członków społeczeństwa tudzież sugestia O.W. Holmesa, iż poprzez zajmowanie się ogólnymi problemami o prawie, zgłębiamy coś, co należy do Wszechświata. To ostatnie jest przy tym na swój sposób wstępnie uzasadnione w kontekście eksperymentów nad korzystaniem przez rozumowanie intuicyjne z tzw. informacji nielokalnych, a więc informacji pozyskiwanych przez umysł lub inne części ciała ludzkiego, zwłaszcza serce, bez pośrednictwa tradycyjnych zmysłów od innych ludzi, rzeczy czy parosekundowej przeszłości.

Po ukończeniu projektu dowiemy się jednak nie tylko tego, czy powyższa sugestia albo wyznanie J.C. Hutchesona, iż rozstrzyga on sprawy sądowe – i poleca to robić innym – drogą przecucia (*hunch'u*) jest zasadna, ale otrzymamy cały zbiór poglądów na prawo, które powinny w sumie dać nam nową filozofię prawa na dodatek o charakterze dość mocno naukowym. Taka zaś filozofia pozwoli nam spojrzeć na prawo, sposób jego interpretowania, stosowania i tworzenia, a także i ujednolicania go w ramach Unii Europejskiej, z zupełnie innej niż dotychczas perspektywy. Przy tym będzie to perspektywa bardziej naukowo uzasadniona niż dotychczasowy Pozytywizm Prawniczy, jaki kładzie główny nacisk na językową analizę tekstów prawnych i postrzeganie prawa w kategoriach rozkazu pochodzącego od prawodawcy. Jak się też wydaje w rezultacie prawo odzyska tu swoje piękno i siłę a zarazem i zdolność do „samodoskonalenia” oraz przyczyniania się do rozwoju społecznego, gospodarczego i politycznego współczesnych społeczeństw – co pozwoli położyć kres sceptycyzmowi, jaki przyniósł Postmodernizm Prawniczy, wieszcząc nadejście nowej przełomowej post-postmodernistycznej ery w nauce prawa!